

БИЗНЕС ПЛАН

БИС/ТК 108

УСЛУГИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ПРЕВОДИ

1 БИЗНЕС СРЕДА НА БИС/ТК 108

1.1 Описание на бизнес средата

Следните политически, икономически, технически, регулаторни, социални фактори описват бизнес средата на сектора, свързан с областта на БИС/ТК 108, които могат да повлияят значително на процеса на разработването и на съдържанието на стандартите:

Обучението е изключително важна дейност за България. Стандартизацията в тази област спомага за подобряване на резултатите от услугите в областта на образованието и обучението, както и за увеличаване на прозрачността по отношение на компетенциите, квалификациите и уменията, изисквани от работодателите в областта на образователните и учебните услуги.

Много социални и икономически промени засягат и образованието в България. Това явление е глобално. Въпросите, свързани с определена „работа“, се развиват много бързо и стават по-сложни. Появяват се нови работни места, така че от съществено значение е да се адаптират компетенциите и да се предвидят тези, които ще бъдат необходими в бъдеще, като се подкрепят добрите практики и споделените правила на доставчика на образователни услуги. Основното, върху което се планира да се работи, е стандартизация на качеството на учебните услуги и организацията на работа в тази област.

Залогът е икономически, но също така социален и обществен. Същото важи и за конкурентоспособността, иновациите и пригодността за заетост на всеки служител. Изправен пред това предизвикателство, образователният и учебен сектор трябва да се трансформира, за да отговори на очакванията на организациите и учащите се.

Организациите имат нови изисквания; те оценяват стратегическото измерение на човешкия капитал и необходимостта от развиване на компетенции и знания. Човешкият капитал сега се счита за стратегически приоритет от най-динамичните и успешни организации в целия свят.

Развитието на предлаганите услуги в областта на образованието и обучението и тяхната гъвкавост стават от съществено значение за възможно най-близко адаптиране към потребностите и ситуации за намиране на работа. Тези нови изисквания са подсилени чрез дигитална трансформация. Формите и методите на обучение се развиват, обучението се осъществява все повече извън традиционния контекст лице в лице, а освен това се наблюдава разпадане на тренировъчното действие, което вече не е просто единство на време, място и действие. Тази еволюция е особено видима при осъществяването на смесено обучение (чрез прилагане на различни педагогически методи, която съчетава обучението лице в лице и дистанционно). За целта организациите, чиято дейност е обучението, трябва да разчитат на нови инструменти, които все повече мобилизират дигиталните умения.

Ако днес може да се учи навсякъде, и като се използват различни медии и по различни предмети, то все още трябва да се разчита на умения за професионално развитие, за да се гарантира уместността на обучението, неговата реалност и иновациите, необходими за това. Много са факторите, които определят качеството на образованието и обучението, а именно:

- степента, в която се надгражда върху знанията, които обучаваният вече притежава;
- степента, в която е насочено към неговата област на дейност;
- степента, в която е съобразено с потребностите и практиката на организацията;
- успешното предаване на придобитите знания или умения;
- пригодността на съдържанието и методите за обучение към конкретните целеви групи.

Важна е езиковата индустрия, която има връзка и с обучението. Технологичните иновации също са ключов фактор за бързото развитие на отрасловите сегменти, а именно: **превод, управление на терминологията, управление на езикови ресурси, извличане на данни** и др. Обществото и бизнесът в България са зависими от многоезичната комуникация днес и е важно да бъде оценено значението на услугите, свързани с превода, езиковият ресурс и управлението на терминологията в контекста на бързо променящите се очаквания, веригите за доставка, електронната търговия, организационната гъвкавост, управлението на знанията, разпространението на информация и съдържание, свързани с продукти и услуги в световен мащаб, на много езици и за предпочитане в реално време.

Тези процеси и изисквания се прилагат еднакво както на местно ниво, така и за осъществяване на връзки и комуникации с международни организации, производители и доставчици на услуги. Качеството и надеждността на информацията, предоставена с даден продукт или услуга, е от първостепенно значение в днешно време и обикновено се счита за ключов фактор за успеха на глобалния пазар. Ето защо предприятията признават, че продажбите им зависят не само от маркетинга и изпълнението на различни изисквания за сигурност, надеждност и качество, но и от способността да се задоволят очакванията на потребителите. Необходимостта да се говори на езика на потребителите и качеството и достъпността на тази информация са това, което в крайна сметка влияе на избора на потребителите, поради което са необходими стандарти за улесняване на свързаните с тях услуги и процеси.

1.2 Област на дейност на БИС/ТК 108

БИС/ТК 108 *Услуги за образование, обучение и преводи* покрива дейността по стандартизация в областта на образованието и обучението с акцент върху услугите, но без да се ограничава само до тях, включително: стандартизация на системи за управление в образованието и обучението; фасилитатори; оценки; терминология; етично поведение, стандартизация на описанията, ресурсите, технологиите на устните и писмените преводи, както и други езикови дейности в многоезичното информационно общество.

Основната мисия на БИС/ТК 108 е да подпомага развитието на езиковата индустрия и да предоставя насоки и принципи за терминологична работа, а това включва въвеждане на стандарти, които определят принципите, методите и техническите спецификации за разработване и управление на езикови ресурси и свързаните с тях инструменти, както и предоставяне на писмен превод, устен превод и свързани услуги.

Потенциалните заинтересовани страни с интерес към разработваните стандарти са:

- организации и доставчици на услуги за обучение;
- потенциални обучаващи се;
- висши училища и организации, занимаващи се с обучение;
- асоциации, сдружения и браншови организации;
- потребители на езикови услуги, продукти и инструменти за писмен и устен превод;
- професионалисти, свързани с езика – преводачи, технически лица, лингвисти;
- лексикографи, терминолози и т.н.;
- разработчици на софтуер (за контролирано създаване, компютъризиран превод, машинен превод, управление на съдържанието, автоматична класификация и знания за управление, формати за обмен на езикови данни, каталогизиране, индексирание и др.).

1.2 Количествени индикатори на бизнес средата

Следните количествени индикатори описват бизнес средата с цел да се даде подходяща информация в подкрепа на дейностите на БИС/ТК 108. През последните няколко години темата за качеството на образованието и учебните услуги набира скорост в много страни, а също и в България. Образованието като човешко право засяга всеки отделен човек чрез определяне на възможности за всеки един за реализация, прехрана и индивидуалното развитие във всеки аспект.

През 2016 г. е проведено изследване на образованието и обучението на възрастни лица (25-64 години) в България, осъществено и във всички страни, членки на ЕС, по обща методология за осигуряване на международно сравними данни. Данните са публикувани от Националния статистически институт (НСИ), като предмет на изследването е установяването на участие на лицата на възраст от 25 до 64 години в различни видове учебни дейности. Проучванията в България са проведени през 2007 г., 2011 г. и 2016 г. и са посветени на:

- **Ученето през целия живот** – обхваща всички целенасочени учебни дейности, формални и неформални, предприемани с цел подобряване на знанията, уменията и компетентността на отделния човек, както от професионален, така и от общ интерес за лични и социални цели.
- **Формалното образование и/или обучение**, което се провежда в образователната система или в центрове за професионална квалификация и което води до придобиване на степен на образование и/или степен на професионална квалификация.
- **Неформалното обучение**, което се осъществява и дава възможност за придобиването на степен на образование или степен на професионална квалификация. Най-често срещаните форми на неформалното обучение са курсове, частни уроци, семинари и работни срещи с обучителен характер, обучение на работното място и инструктажи по безопасност на труда. Успешното завършване на неформалното обучение може да бъде или да не бъде придружено от издаването на някакъв документ – удостоверение, свидетелство или друго.
- **Самостоятелното обучение** е целенасочена (преднамерена) учебна дейност, предприета с цел повишаване на персоналните знания и умения.

В целия този процес особено важна е ролята на т.н. „доставчици на обучение“, а именно това са фирмите или организациите, които предлагат обучение – т. нар. центрове за обучение. Обученията могат да бъдат за ключови компетенции (езикови, компютърни или друг тип компетенции), за усвояване на професионална компетентност и др. курсовете, които предлагат различните доставчици на обучение. Могат да варират като форма на провеждане на занятията (дневна, вечерна, дистанционна, смесена и др.), както и по целева група (например за деца или възрастни).

Що се отнася до превода като средство за комуникация и предаване на значението на даден текст или реч от един език, наречен изходен, на друг, наречен целеви, и което днес е изключително важно, то той е средство, което се използва от почти всеки човек в днешно време. В България от МВнР се поддържа *Списък на агенциите и фирмите*, които имат право да извършват преводаческа дейност и легализация, а това са около 590 регистрирани фирми. Чуждоезиковото обучение е развито в България от години, не само като задължителна дисциплина, но и като допълнително обучение в различни школи. Относно придобиването на квалификация за преводачите, то в няколко български висши училища се изучава като специалност „Филология“, което дава възможност за реализация като преводач.

Един от основните стандарти за преводи е БДС EN ISO 17100:2015 *Писмени преводачески услуги. Изисквания за предоставяне на писмени преводачески услуги. Сертификацията по БДС EN ISO 17100:2015 гарантира качество на писмените преводачески услуги. Европейските институции изискват сертификация по този стандарт за тръжните си процедури.*

2 ПОЛЗИ, ОЧАКВАНИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 108

Подкрепа на националното законодателство

Подкрепата на националното законодателство се изразява най-вече чрез въвеждане европейски и международни стандарти като национални стандарти с превод на български език, в областта на образованието, обучението и преводите.

Участие на европейско и международно ниво

Като работен орган на БИС ТК 108 активно участва в дейността на ISO/TC 232 *Услуги за образование и обучение* и ISO/TC 37/SC 5 *Писмени и устни преводи, и свързана с тях технология* по разработването и приемането на стандарти на тези технически органи. Въведените европейски и международни стандарти с превод на български език в тези области са важни за образованието и при предоставянето на различните видове преводи.

БИС/ТК 108 е огледален на следните технически комитети на CEN и ISO:

CEN/SS A07 *Translation and Interpretation services* [Услуги свързани с устни и писмени преводи]

ISO/TC 232 *Education and learning services* [Услуги за образование и обучение]

ISO/TC 37 *Language and terminology* [Език и терминология]

ISO/TC 37/SC 1 *Principles and methods* [Принципи и методи]

ISO/TC 37/SC 2 *Terminology workflow and language coding* [Терминографски и лексикографски работни методи]

ISO/TC 37/SC 3 *Management of terminology resources* [Управление на терминологични ресурси]

ISO/TC 37/SC 4 *Language resource management* [Управление на езикови ресурси]

ISO/TC 37/SC 5 *Translation, interpreting and related technology* [Писмени и устни преводи, и свързана с тях технология]

Стандартите, разработвани от тези технически комитети, ще улеснят организациите и доставчиците на такъв вид дейности при:

- насърчаване на споделеното разбиране и подход към качеството на услугите за образование и обучение в рамките на една организация;
- прилагане на последователни процеси и инструменти за оценка, за да се демонстрира и повиши ефективността и ефикасността на услугите за образование и обучение;
- повишаване на доверието и стойността на техните услуги за образование и обучение;
- разкриване на информация, която позволява на учащите (и спонсорите) да вземат информирано решение преди придобиването на техните услуги за образование и обучение;
- вземане на решения за нивото на компетентност, постигнато от обучаемите, и определянето на областите на тяхното усъвършенстване чрез оценяване;
- улесняване на персонализираното обучение и предоставянето на ефективен отговор на всички обучаващи се, като по този начин се подкрепят учащите (и спонсорите) да постигнат успешно своите учебни цели;
- управляване на компетенциите, квалификацията и уменията за осъществяване на по-добра комуникация в група, които са един от най-важните елементи по отношение на качеството на услугите за образование и обучение;
- осъществяване на работата по етичен и прозрачен начин, който да допринася за благосъстоянието на учащите, спонсорите и обществото.

- подпомагане на стандартизацията във всички области на човешката дейност чрез предоставяне на средства за хармонизиране на специфични термини и понятия;
- подпомагане на културното и езиково многообразие и защитата на потребителите на езикови услуги;
- подпомагане на разработването на политики за езиково планиране;
- насърчаване на обучението на езикови специалисти.
- предоставяне на учащите и спонсорите отправна точка за вземане на информирано решение в участващите услуги за образование и обучение
- подобряване на съгласуваността на терминологията, използвана в областта на образованието и учебните услуги, както и при преводите.

3 УЧАСТИЕ В ДЕЙНОСТТА НА БИС/ТК 108

Членуването в Българския институт за стандартизация е доброволно. Членове на БИС могат да бъдат юридически лица, които желаят да подкрепят дейността по националната стандартизация и са съгласни да спазват устава на БИС. В работата на техническите комитети вземат участие упълномощени представители на членовете на БИС, които ги представляват по всички въпроси, свързани с дейността по стандартизация.

4 ЦЕЛИ НА БИС/ТК 108 И СТРАТЕГИИ ЗА ТЯХНОТО ПОСТИГАНЕ

4.1 Определяне на целите на БИС/ТК 108

За да се насърчи използването на стандартите в управлението и предоставянето на образователни услуги, БИС/ТК 108 си поставя за следните цели:

- въвеждане с превод на български език на приоритетни международни и европейски стандарти в следните области:
 - терминологичен стандарт за писмени и устни преводи и свързани с тях технологии;
 - стандарти за превод на правни текстове;
 - стандарти за редактиране на машинен превод и изискванията при този вид превод;
 - стандарт с указания за извършване на устни преводи в общността;
 - стандарт за оценяване на резултати от услуги за обучение – ръководство;
- разработване на национални стандарти, когато това е необходимо.

4.2 Идентифициране на стратегиите за постигане на целите на БИС/ТК 108

За постигането на поставените цели на БИС/ТК 108 са идентифицирани следните **стратегии**:

- привличане на потенциални заинтересовани за участие в дейността на БИС/ТК 108, например свързване с ръководствата на департаменти по чуждоезиково обучение и отдели за извършване на превод и легализации;
- популяризиране на стандартите и практическото им приложение, както и представяне на дейността на БИС/ТК 108 чрез организиране на срещи и конференции.
- активизиране участието на експерти от БИС/ТК 108 при разработване на стандарти от ISO/TC 232 и ISO/TC 37/SC 5.
- осъществяване на сътрудничество с БИС/ТК 34 *Управление на качеството и оценяване на съответствието*.

4.3 Аспекти на околната среда

Работата на БИС/ТК 84 има непряко въздействие върху околната среда.

5 ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РАБОТНАТА ПРОГРАМА НА БИС/ТК 108

Основните фактори, които могат да повлияят пряко върху изпълнението на работната програма, са ресурсите, както финансови, така и експертни. Забелязва се динамика при участието на организациите, които участват в дейността на БИС/ТК 108. Понякога поради различни фактори организациите, които са членове на БИС/ТК 108, се налага да упълномощават нови експерти за работа по стандартизация, а това води до демотивиране на компаниите за участие в работата по стандартизация и намаляване на членовете на БИС/ТК 108.

Друг важен фактор, изискващ внимание, са все по-високите изисквания за подготовка на експертите за участие в работата по стандартизация. Поддържането на стандартите в актуално състояние и работата на европейско и международно ниво изисква непрекъснати усилия за повишаване и поддържане на квалификацията на експертите в областта на стандартизацията, за да може тяхната дейност да бъде ефективна както за фирмите, така и за защита на националните интереси.